

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0209.2/ 439/

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่.....	1521
วันที่ 3 ส.ค. 2545	เวลา 18.34

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท. 10400

9/43

12 มีนาคม 2544

เลข 160/3
รับที่ 13 ส.ค. 45
เวลา 15.05 น.

เรื่อง การจัดสรรเงินตอบแทนพิเศษสำหรับพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ในปีบัญชี 2544

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนมาก ที่ นร 0202/6511 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2538

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปผลงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ในการดำเนินโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย
2. สรุปผลงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ในการดำเนินโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าในระหว่างพักชำระหนี้
3. สรุปผลงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. สรุปผลงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ในการดำเนินโครงการรับจำนำผลิตผลการเกษตร
5. สรุปผลงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ในการดำเนินโครงการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

1. เรื่องเดิม

1.1 ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2538

เห็นชอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจสำหรับรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งก่อนเริ่มปีงบประมาณ และมีการประเมินผลการดำเนินงานตอนสิ้นปีเมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับรองงบการเงินของรัฐวิสาหกิจ และคณะกรรมการประเมินผลงานรัฐวิสาหกิจได้ประเมินผลงานตามบันทึกข้อตกลงฯ เพื่อเสนอกระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ของระบบประเมินผลฯ

/ธนาคาร...

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จัดเป็นรัฐวิสาหกิจ ประเภทส่งเสริมและไม่มุ่งหวังผลกำไร โดยต้องดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือสินเชื่อภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขผ่อนปรนแก่เกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายโบนัสพนักงาน ธ.ก.ส. จึงถือปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย ซึ่งแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์การจ่ายโบนัสของรัฐวิสาหกิจอื่นโดยทั่วไป โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายโบนัสตามระบบประเมินผลฯ สำหรับพนักงาน ธ.ก.ส. ดังนี้

ระดับผลงาน	วงเงินพื้นฐานของร้อยละของกำไรสุทธิ	ไม่เกินจำนวนเท่าของเงินเดือน
1.0	70	6.00
1.5	70	5.50
2.0	70	5.00
2.5	70	4.75
3.0	70	4.50
3.5	70	3.75
4.0	70	3.00
4.5	70	2.50
5.0	70	2.00

1.2 ธ.ก.ส. ได้เข้าสู่ระบบประเมินผลฯ ตั้งแต่ปีบัญชี 2539 เป็นต้นมา ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ธ.ก.ส. มีระดับการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ปกติ – ดีขึ้นมาก แต่จำนวนโบนัสที่พนักงานได้รับจริงโดยเฉพาะในปีบัญชี 2541 - 2543 ต่ำกว่าจำนวนโบนัสที่คำนวณได้ตามหลักเกณฑ์ประเมินผลฯ เพราะมีข้อจำกัดในการสร้างผลกำไร โดย ธ.ก.ส. ได้รับคะแนนประเมินผลและจำนวนโบนัสที่จ่ายให้กับพนักงานระหว่างปีบัญชี 2541 - 2543 ดังนี้

/ปีบัญชี...

ปีบัญชี	คะแนนที่ได้รับจาก การประเมินผล	วงเงินโบนัสคิดเป็นจำนวนเท่า ของเงินเดือน		จำนวนวงเงินโบนัสที่ พนักงานได้รับจริง
		ตามคะแนน ประเมินผล	พนักงานได้ รับโบนัสจริง	
2541	2.8900	4.560	3.670	781.32 ล้านบาท
2542	1.8145	5.180	3.500	801.08 ล้านบาท
2543	2.1289	4.940	3.750	891.42 ล้านบาท

สำหรับบันทึกข้อตกลงประเมินผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ประจำปีบัญชี 2544 จะมีการประเมินผลหลังจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับรองงบการเงินของ ธ.ก.ส. ณ วันที่ 31 มีนาคม 2545 แล้ว

2. ข้อเท็จจริง

ตามนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน 9 ประการ โดยได้มีการกำหนดนโยบายพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างเร่งด่วน และวางระบบการฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือปรับโครงสร้างการผลิตอย่างครบวงจร และนโยบายในเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน สร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน รวมทั้งจัดให้มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐจะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้ การบริหารจัดการ และการเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาด

การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว รัฐบาลได้มอบหมายให้ ธ.ก.ส. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน เพื่อให้นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในช่วงระยะเวลาที่รวดเร็ว เพื่อส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างเร่งด่วน รวมทั้งการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด โดยพนักงาน ธ.ก.ส. ได้ร่วมมือและมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อปฏิบัติภารกิจอันสำคัญในการให้บริการแก่เกษตรกรลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ จำนวน 2.3 ล้านคน ให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน รวมทั้งดำเนินงานร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน และให้บริการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในส่วนที่ ธ.ก.ส. รับผิดชอบดำเนินงาน

/ในพื้นที่...

ในพื้นที่ชนบทห่างไกลที่ไม่มีสาขาของธนาคารออมสิน จำนวน 15,866 หมู่บ้านทั่วประเทศ เป็นผลให้ปริมาณงานที่พนักงานแต่ละสาขาต้องปฏิบัติเพิ่มขึ้นอย่างมาก เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการการจัดประชุมชี้แจงเกษตรกรลูกค้าจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ จัดทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญากู้เงิน จัดทำโครงการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพ การรับขึ้นทะเบียนและเปิดบัญชีเงินฝากกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมภารกิจสำคัญที่รัฐบาลมอบหมายให้ ธ.ก.ส. ดำเนินงานตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปีปีการผลิต 2544/2545 เพื่อช่วยเหลือพวงราคาและเป็นตัวนำให้ราคาข้าวเปลือกสูงขึ้น โดยมีเป้าหมายจำนวนข้าวเปลือกรับจำนำ 8.7 ล้านตัน ซึ่งเป็นภาระหนักแก่พนักงาน ธ.ก.ส. มากกว่าทุกปีที่ผ่านมา ทำให้พนักงานประจำสาขาของ ธ.ก.ส. ต้องปฏิบัติงาน เพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งในและนอกเวลาทำการ โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลกำหนด สำหรับพนักงานในส่วนกลางต้องอุทิศตนในการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โครงการการวางระบบงานจัดทำคำชี้แจงวิธีปฏิบัติงาน การติดตามผลงานการประมวลผลข้อมูล และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดประชุมชักชวนพนักงานทั่วประเทศเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลเป็นไปในทิศทางเดียวกันจนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

2.1 ผลการดำเนินงานตามโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2544 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 2,302,570 ราย โดยหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าที่ได้รับการช่วยเหลือ จำนวนทั้งสิ้น 92,992.42 ล้านบาท
(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1)

2.2 ผลการดำเนินงานตามโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระหว่างพักชำระหนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 โดยดำเนินงานร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำการฟื้นฟูการประกอบอาชีพของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ฯ ได้จำนวน 110,048 ราย และได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูอาชีพแบบเข้มข้น ควบคู่ไปกับการลดต้นทุนการผลิต 5 หลักสูตร มีเกษตรกรเข้าร่วม จำนวน 24,675 ราย

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2)

2.3 ผลการดำเนินงานตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีหมู่บ้านขอขึ้นทะเบียนแล้วจำนวน 15,558 หมู่บ้าน และได้อนุมัติการจัดสรรเงินทุนแล้ว จำนวน 14,675 กองทุน รวมเป็นเงิน 14,675 ล้านบาท

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 3)

2.4 ผลการดำเนินงานตามโครงการรับจำนำผลิตผลการเกษตร ณ วันที่ 25 มกราคม 2544 สามารถรับจำนำข้าวเปลือกนาปีปีการผลิต 2544/2545 จากเกษตรกรจำนวน 308,457 ราย จำนวนข้าวเปลือกรับจำนำ 2,436,001 ตัน จำนวนเงินปล่อยกู้ 13,668.98 ล้านบาท (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 4)

2.5 การดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดย ธ.ก.ส. ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จัดงานผลิตภัณฑ์ตำบลไทย ความภูมิใจของแผ่นดินเมื่อวันที่ 2 - 4 พฤศจิกายน 2544 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยมีเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรผู้ผลิตจาก 729 ตำบล 76 จังหวัด ทั่วประเทศ นำสินค้าผลิตผลการเกษตรและ สินค้าแปรรูป จำนวน 1,400 ชนิด มาจำหน่ายในงาน ทั้งนี้เกษตรกรผู้ผลิตสามารถจำหน่ายสินค้าคิดเป็นมูลค่าประมาณ 50 ล้านบาท (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 5)

3. ข้อเสนอเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าการจัดทำข้อตกลงประเมินผลงานของ ธ.ก.ส. ประจำปีบัญชี 2544 ตามหลักการตามข้อ 1 ได้กำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายที่ชัดเจนในการวัดผลการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้สินให้กับเกษตรกรรายย่อยแล้ว แต่ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่ ธ.ก.ส. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ยังไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดในบันทึกข้อตกลงการประเมินผล ดังนั้น ผลสำเร็จของการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลดังกล่าว จึงไม่ได้ส่งผลให้โบนัสพนักงานซึ่งเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ อีกทั้งสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน ธ.ก.ส. ในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป จึงเห็นสมควรอนุมัติให้ ธ.ก.ส. จ่ายเงินตอบแทนพิเศษให้กับพนักงานจากผลการดำเนินงานปีบัญชี 2544 ดังนี้

3.1 จ่ายเงินตอบแทนพิเศษให้พนักงาน ธ.ก.ส. ในปีบัญชี 2544 จำนวน 2 เท่าของเงินเดือน ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 494.0 ล้านบาท (สี่ร้อยเก้าสิบสี่ล้านบาทถ้วน) โดยให้โอนงบประมาณค่าใช้จ่ายทั่วไป ประจำปีบัญชี 2544 ของ ธ.ก.ส. ซึ่งมีคงเหลือเพียงพอสำหรับจ่ายเป็นเงินตอบแทนพิเศษให้พนักงาน ธ.ก.ส. ได้จำนวน 2 เท่าของเงินเดือน โดยไม่ต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ทั้งนี้ เห็นสมควรให้มีการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษครั้งเดียวในปีบัญชี 2544

3.2 เนื่องจากการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษแก่พนักงาน ธ.ก.ส. จากการดำเนินโครงการตามนโยบายรัฐบาลในโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้สินให้กับเกษตรกรรายย่อย และโครงการอื่น ๆ เป็นการจ่ายผลตอบแทนให้กับพนักงานรัฐวิสาหกิจที่นอกเหนือไปจากมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนด

/ไว้ตาม...

ไว้ตามหลักเกณฑ์ตามข้อ 1 และ 2 กล่าวคือ เป็นการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษ นอกเหนือจากเงินโบนัส ประจำปีตามระบบประเมินผลงานรัฐวิสาหกิจ ดังนั้น การจ่ายเงินตอบแทนในกรณีนี้ต้องขอความเห็น จากคณะรัฐมนตรีก่อน

3.3 ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงประเมินผลงานประจำปีต่อไป เห็นสมควรให้ กำหนดผลการดำเนินการโครงการพัชราระหนี่และลดภาระหนี่ให้แก่เกษตรกรรายย่อย โครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าในระหว่างพัชราระหนี่ และโครงการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นตัวชี้วัดและเป้าหมายที่ชัดเจน โดยผลการดำเนินงานตามโครงการเหล่านี้ จะสะท้อนในคะแนนที่ได้รับจากการประเมินผลตอนสิ้นปี บัญชี และส่งผลต่ออัตราการจ่ายโบนัสให้แก่พนักงาน ข.ก.ส. ในที่สุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามข้อ 3 ต่อไปด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ

กลุ่มวิเคราะห์และประเมินผล 1

โทร 0-2618-4803

โทรสาร 0-2273-9578

คุณ สิริ

วันที่ ๘ ก.ค. ๒๕๖๑

โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบาย ของรัฐบาลผ่านระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

1. ความเป็นมา

รัฐบาล พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 โดยกำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรรายย่อย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรให้เกษตรกรมีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้จัดทำโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบายของรัฐบาลผ่านระบบ ธ.ก.ส. และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2544 และได้เพิ่มเติมเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2544 เป็นผลให้เกษตรกรรายย่อยที่ประสบปัญหาด้านหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุสุจริตและจำเป็นจำนวน 2,397,780 ราย ซึ่งมีหนี้เงินกู้รวมทั้งสิ้น 97,807.83 ล้านบาท ได้รับโอกาสในการพักชำระหนี้หรือลดภาระหนี้สินเป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2547

2. การดำเนินงานในโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย

ภายหลังจากรัฐบาลเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ดำเนินการโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ธ.ก.ส. ได้เตรียมความพร้อมของพนักงานทั้งในส่วน of พนักงานสำนักงานใหญ่ และพนักงานสาขาทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่ง ธ.ก.ส. ได้กำหนดมาตรการพักหนี้และลดภาระหนี้ รวมทั้งมาตรการเร่งรัดฟื้นฟูเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ธ.ก.ส. ต้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นปลิว หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และประชุมชี้แจงส่วนราชการในพื้นที่ทั่วประเทศ นับตั้งแต่เดือน เมษายน 2544 ถึงเดือน พฤศจิกายน 2544 เพื่อให้เกษตรกรลูกค้ารับรู้และเข้าใจโครงการโดยทั่วถึง ดังนี้

- เผยแพร่ทางโทรทัศน์ จำนวน 122 ครั้ง
- เผยแพร่ทางสื่อวิทยุกระจายเสียงโดยการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารธนาคารจำนวน 28 ครั้ง และทำการเผยแพร่สโปดโฆษณาเป็นระยะเวลา 174 วัน
- เผยแพร่ทางสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 33 ครั้ง

- จัดพิมพ์เอกสาร "คำถาม - คำตอบ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้" จำนวน 7,000 เล่ม

2.2 เตรียมความพร้อมของบุคลากรของธนาคาร ผู้บริหารธนาคารได้เร่งรัดจัดประชุมชี้แจง แก่พนักงานทุกคนทั้งในส่วนงานสำนักงานใหญ่ และพนักงานประจำสำนักงานสาขาให้เข้าใจในนโยบายของ รัฐบาลและชักชวนวิธีปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่นและการถ่ายทอดสื่อทางไกลผ่านดาวเทียมรวมทั้งได้จัดทำคู่มือ ชี้แจงนโยบายของรัฐบาลและคู่มือการปฏิบัติงานให้พนักงานทุกคนทราบ

2.3 การรับเกษตรกรลูกค้าเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้

ได้มีการระดมพนักงาน ธ.ก.ส. สาขา ปฏิบัติงานตามโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ดังนี้

(1) ทำการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ในที่ประชุมส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

(2) จัดพิมพ์ทะเบียนรายชื่อเกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการจากระบบงาน คอมพิวเตอร์ จำนวน 2,397,780 ราย เพื่อดำเนินการนัดหมายชี้แจงนโยบายรัฐบาลให้เกษตรกรลูกค้าทราบ

(3) ประชุมชี้แจงเกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการทุกพื้นที่ทั่วประเทศให้ทราบ หลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ พร้อม ลงลายมือชื่อในแบบรายงานการประชุมทุกราย

(4) จัดให้เกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการทุกราย ลงลายมือชื่อแสดงความ ประสงค์ขอเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ หรือลดภาระหนี้ในทะเบียนรายชื่อเกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วม โครงการหลังจากการตัดสินใจของเกษตรกรแล้ว

(5) นำข้อมูลที่เกษตรกรลูกค้าแต่ละรายที่ได้แสดงความประสงค์การเข้าร่วมโครงการ บันทึกลงในระบบงานคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล ซึ่งมีผู้แสดงความประสงค์จำนวน 2,302,570 ราย

(6) ทำการนัดหมายเกษตรกรลูกค้าที่แสดงความประสงค์เข้าโครงการพักชำระหนี้ จำนวน 1,167,696 ราย เพื่อร่วมจัดทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญา ซึ่งจะต้องพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับ แผนการฟื้นฟู การประกอบอาชีพ วิเคราะห์กระแสเงินสด แผนการออม โดยจัดทำเป็นแผน 3 ปี รวมทั้งพิจารณาการกำหนด การเปลี่ยนแปลงงวดชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งประกอบด้วยค่างวดเงินคงเป็นหนี้และดอกเบี้ยของเกษตรกรลูกค้าทุกราย ตามความสามารถในการชำระหนี้ การดำเนินการดังกล่าวมีปริมาณงานต้องจัดทำจำนวนมาก พนักงานต้อง พยายามทำงานให้เสร็จตามกำหนด

(7) นำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำร่วมกับเกษตรกรลูกค้าซึ่งมีจำนวน 1,167,696 ราย เพื่อกำหนดชำระหนี้ทั้งค่างวดเงินคงเป็นหนี้และดอกเบี้ยใหม่และบันทึกลงในระบบงานคอมพิวเตอร์

(8) ต้องติดตามให้เกษตรกรลูกค้าจำนวนประมาณ 95,210 ราย ซึ่งที่ประชุมกลุ่มมีมติ ให้เข้าร่วมโครงการแต่เกษตรกรเหล่านี้ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในระยะแรก ให้มาแสดงความประสงค์เพิ่มเติม

ทุกรายและบางรายติดตามมากกว่า 1 ครั้ง เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวไม่อยู่ในพื้นที่ เช่น ไปประกอบอาชีพใน กทม. ไปทำงานต่างประเทศ เป็นต้น

2.4 จัดทำโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าระหว่างการพัฒนาพื้นที่แบบเข้มข้นจำนวน 7 หลักสูตร โดยมีเป้าหมายการอบรมเกษตรกรลูกค้าจำนวน 53,350 ราย เพื่อช่วยสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการฟื้นฟูเกษตรกรให้สัมฤทธิ์ผล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 ได้จัดการอบรมทั้งสิ้น 299 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมเป็นจำนวน 24,675 ราย

2.5 การให้การสนับสนุนส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูอาชีพแก่เกษตรกรในโครงการพักชำระหนี้

- (1) จัดทำระบบการเก็บข้อมูลของเกษตรกรลูกค้าทุกรายในการได้รับความช่วยเหลือจากส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถระบุกิจกรรมและส่วนงานที่ให้ความช่วยเหลือ
- (2) จัดพิมพ์รายชื่อเกษตรกรลูกค้าจำนวน 1,167,696 ราย รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องส่งให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพื่อดำเนินการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังเข้าโครงการพักชำระหนี้
- (3) ทำหน้าที่ประสานการให้ความช่วยเหลือของส่วนราชการกับเกษตรกรลูกค้าทุกราย

2.6 การดำเนินงานตรวจเยี่ยมเกษตรกรลูกค้าที่เข้าโครงการพักชำระหนี้

(1) เร่งรัดจัดทำ "สมุดบันทึกโครงการพักชำระหนี้" เพื่อบันทึกให้แก่เกษตรกรลูกค้าที่เข้าโครงการพักชำระหนี้ทุกราย โดยสมุดบันทึกโครงการพักชำระหนี้ เป็นเสมือนสมุดประจำฟาร์มของเกษตรกรใช้บันทึกเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต รายรับ - รายจ่าย ที่เกิดขึ้นในรอบปี โดยแยกข้อมูลเป็นรายเดือนตามกิจกรรมการผลิต การได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ จากส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้องและปัญหาอุปสรรค ซึ่งจะทำให้ทราบสถานะของตนเองสำหรับให้พนักงาน ธ.ก.ส. และเจ้าหน้าที่ส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

(2) นัดหมายประชุมเกษตรกรลูกค้าที่พักชำระหนี้จำนวน 1,167,696 ราย เพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการบันทึกข้อมูลการฟื้นฟูอาชีพของเกษตรกรลูกค้าในสมุดบันทึกโครงการพักชำระหนี้ พร้อมส่งมอบสมุดบันทึกโครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรลูกค้าทุกราย

(3) จัดพิมพ์รายชื่อเกษตรกรลูกค้าจำนวน 1,167,696 ราย เพื่อใช้ประกอบการตรวจเยี่ยมลูกค้าของผู้ที่เกี่ยวข้อง

(4) ทำการติดตามตรวจเยี่ยมเกษตรกรลูกค้าที่พักชำระหนี้จำนวน 1,167,696 ราย ไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง เพื่อแนะนำการบันทึกจัดทำบัญชีฟาร์มและจัดเก็บข้อมูลผลการฟื้นฟูอาชีพ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค เพื่อนำข้อมูลมาบันทึกลงในระบบงานคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลความก้าวหน้าของโครงการ

(5) บันทึกข้อมูลแผนการออมเงินฝากของเกษตรกรลูกค้าจำนวน 1,167,696 ราย ลงในระบบงานคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นฐานการวัดศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้า

(6) สอบทานข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรลูกค้าผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ จำนวน 2,302,570 ราย เป็นระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน

2.7 การจัดตั้ง "ศูนย์บริหารโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย" ให้เป็นหน่วยงานเฉพาะโดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและบริหารโครงการพักชำระหนี้ ประสานงานกับส่วนงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกธนาคาร รายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนนำเสนอ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้เกษตรกรรายย่อยในส่วนของธนาคาร

2.8 การจัดทำระบบงานสารสนเทศ เพื่อรองรับโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ประกอบด้วย

- (1) ระบบงานคัดเลือกเกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการ จำนวน 2,397,780 ราย
- (2) จัดทำทะเบียนรายชื่อเกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการเพื่อให้เกษตรกรลูกค้า แสดงความประสงค์ในการเข้าพักชำระหนี้ หรือลดภาระหนี้ จำนวน 2,397,780 ราย
- (3) จัดทำระบบการบันทึกเพื่อเก็บข้อมูลเกษตรกรลูกค้าแยกตามโครงการพักชำระหนี้ หรือลดภาระหนี้
- (4) จัดทำระบบการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ในกรณีเกษตรกรลูกค้าที่ ขอลดภาระหนี้จะลดดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ 3 ต่อปี สำหรับเกษตรกรลูกค้าที่ขอพักชำระหนี้จะไม่มีการคิด ดอกเบี้ย
- (5) จัดทำระบบการคิดดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่ม อีกร้อยละ 1 ให้กับเกษตรกรลูกค้าที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ เป็นจำนวน 2,397,780 บัญชี
- (6) จัดทำระบบการประมวลผลเพื่อเบิกเงินชดเชยจากรัฐบาล
- (7) จัดทำระบบการเก็บข้อมูลการตรวจเยี่ยมเกษตรกรลูกค้าตามแผนการฟื้นฟู สำหรับ เกษตรกรที่ขอพักชำระหนี้ เป็นจำนวน 1,167,696 ราย
- (8) จัดทำระบบการเก็บข้อมูลการได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการถ่ายทอด ความรู้ให้แก่เกษตรกรลูกค้าที่ขอพักชำระหนี้จำนวน 1,167,696 ราย จากส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้อง
- (9) จัดทำระบบการประมวลผลการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เป็นรายอำเภอ จังหวัด และประมวลผลเป็นภาพรวมทั้งประเทศ
- (10) จัดทำฐานข้อมูลประเภทการผลิตของเกษตรกรลูกค้าผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ จำนวน 1,167,696 ราย

2.9 ผู้บริหารธนาคารได้บริหารโครงการฯ ในรูปคณะกรรมการ เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุ เป้าหมายประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการบริหารโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้เกษตรกรลูกค้าย่อย โดยมีผู้จัดการ ธ.ก.ส. เป็นประธาน

(2) คณะทำงานประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าย่อย โดยมีรองผู้จัดการที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลฝ่ายพัฒนาบุคลากรเป็นประธาน

3. ผลการดำเนินงานโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย

จากการที่มีเกษตรกรลูกค้าย่อยซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ จำนวน 2,397,780 ราย มีหนี้เงินกู้จำนวน 97,807.83 ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2544 ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินงานเพียง 3 เดือนนับแต่วันเริ่มโครงการมีเกษตรกรลูกค้าย่อยแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ จำนวน 2,048,004 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.41 ของจำนวนเกษตรกรลูกค้าย่อยที่มีสิทธิเข้าร่วมโครงการทั้งหมดและมีจำนวนหนี้เงินกู้ของเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือเป็นจำนวน 85,097.17 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87 ของจำนวนเงินตามโครงการ

สำหรับผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2544 โดยสรุปดังนี้

- 1) มีเกษตรกรลูกค้าย่อยเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ จำนวน 2,302,570 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.03 ของจำนวนเกษตรกรลูกค้าย่อยที่มีสิทธิเข้าร่วมโครงการทั้งหมด
- 2) มีจำนวนหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าย่อยที่ได้รับการช่วยเหลือตามโครงการ จำนวน 92,992.42 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.08 ของจำนวนเงินตามโครงการ

การแสดงผลการดำเนินงานโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้จำแนกตามรายภาค

ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2544

ภูมิภาค	การเข้าร่วมโครงการ		พักชำระหนี้		ลดภาระหนี้	
	เกษตรกร (ราย)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เกษตรกร (ราย)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เกษตรกร (ราย)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
ภาคเหนือ	625,483	27,511.97	286,734	14,519.66	338,749	12,992.30
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,145,741	40,742.49	591,453	23,298.49	554,288	17,444
ภาคกลางและภาคตะวันออก	187,242	8,646.70	81,042	4,243.40	106,200	4,403.29
ภาคใต้และภาคตะวันตก	344,104	16,091.25	208,467	10,640.19	135,637	5,451.05
รวมทั้งประเทศ	2,302,570	92,992.42	1,167,696	52,701.76	1,134,874	40,290.66

อนึ่ง ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2544 มีเกษตรกรลูกค้าขอยกเลิกจากการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ จำนวน 64,118 ราย เป็นเงินจำนวน 3,218.83 ล้านบาท เป็นเกษตรกรลูกค้าโครงการพักชำระหนี้ จำนวน 10,112 ราย เป็นเงิน 245.20 ล้านบาท และเป็นเกษตรกรลูกค้าโครงการลดภาระหนี้ จำนวน 54,006 ราย เป็นเงิน 2,973.63 ล้านบาท สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรลูกค้าชำระหนี้เงินกู้เสร็จสิ้น โดยมีรายได้จากการขายผลผลิตในราคาสูง เช่น ข้าวโพด อ้อย ถั่วเขียว ข้าวฟ่าง

4. ผลกระทบการดำเนินโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้แก่เกษตรกรรายย่อย

4.1 ด้านเกษตรกร

- (1) ได้รับการสนับสนุนการฟื้นฟูการประกอบอาชีพจากส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้อง
- (2) ได้รับการลดภาระหนี้สินไม่ต้องพึ่งการเงินนอกระบบทำให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น
- (3) เกษตรกรมีเงินออมโดยได้รับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มอีกร้อยละ 1 จากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากปกติของธนาคาร

4.2 ส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้อง

- (1) มีฐานข้อมูลการผลิตของเกษตรกรรายคน จำนวน 1,167,696 ราย เนื่องจาก ธ.ก.ส. ได้จัดทำระบบการเก็บข้อมูลไว้ในอนาคตสามารถกำหนดเป็นพื้นที่การผลิตของแต่ละพืชได้
- (2) มีฐานข้อมูลสามารถให้การสนับสนุนการฟื้นฟูอาชีพของเกษตรกรเป็นรายคน ซึ่งประมวลผลได้ในระดับพื้นที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ
- (3) ทราบปัญหาอุปสรรคการฟื้นฟูอาชีพของเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาและให้การสนับสนุนได้รวดเร็วและถูกต้อง
- (4) ลดการกีดกันจากเกษตรกรผู้ได้รับความเดือดร้อนจากภาระหนี้สิน

4.3 ธ.ก.ส.

- (1) ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 40 ล้านบาท อบรมเกษตรกรลูกค้าในโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพแบบเข้มข้น โดย ธ.ก.ส. ต้องประสานงานกับเครือข่ายเกษตรกรทั้งประเทศ จำนวน 54 เครือข่าย
- (2) ได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 91.4 ล้านบาท ในการจัดทำมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้กำลังใจเกษตรกรลูกค้าที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการ
- (3) ได้จัดงบประมาณ จำนวน 1,500 ล้านบาท ในการช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าที่ประสบปัญหาหนี้ค้างชำระ เพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อสำหรับเป็นค่าใช้จ่าย หรือค่าลงทุนในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพของเกษตรกร

4.4 พนักงาน ธ.ก.ส.

ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2544 ให้ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย กำหนดให้เริ่มโครงการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 มีเกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก (จำนวน 2,397,780 ราย) โดยเกษตรกรลูกค้ากระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในขณะที่ ธ.ก.ส. มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาในการดำเนินงาน จำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งการปฏิบัติงานโครงการเร่งด่วนอื่น ๆ ของรัฐบาล แต่ด้วยความเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจของพนักงาน ธ.ก.ส. ทุก ๆ คน จึงทำให้ผลการดำเนินงานการรับเกษตรกรลูกค้าเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ประสบความสำเร็จในระยะเวลาเพียง 3 เดือน

- 1) ผู้บริหาร ธ.ก.ส. ได้ทำการประชุมและมอบนโยบายพร้อมเร่งรัดการจัดทำคำชี้แจงคู่มือปฏิบัติงาน การจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน โดยเดินทางไปประชุมชี้แจงออกเยี่ยมให้กำลังใจพนักงาน ธ.ก.ส. ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นรายจังหวัด และประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไป และลูกค้าผู้ฝากเงินให้มีความเชื่อมั่นต่อสถานะทางการเงินของธนาคารจากการดำเนินโครงการ
- 2) พนักงานอำนวยการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานใหญ่ ได้ทำการเร่งรัดการวางระบบงานการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 10 โปรแกรม การจัดทำคำชี้แจงคู่มือปฏิบัติงาน จัดทำข้อมูลเอกสาร

ประชาสัมพันธ์โครงการ ทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อนหนังสือพิมพ์ และจัดทำสมุดบันทึกโครงการพักชำระหนี้ (สมุดประจำฟาร์มของเกษตรกรลูกค้า) ใช้เวลาในการจัดทำเสร็จภายใน 7 วัน ซึ่งพนักงานทุกคนได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังสติปัญญา และใช้เวลาปฏิบัติงานดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติงานในเวลาปกติวันละ 4-5 ชั่วโมง รวมทั้งช่วยงานพนักงาน ธ.ก.ส.สาขาด้วย

3) พนักงาน ธ.ก.ส. ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ทุ่มเทเวลาในการประชุมกลุ่มลูกค้าในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวน 276,700 กลุ่ม มีเกษตรกรลูกค้าเป็นจำนวน 3,548,626 ราย ซึ่งแจ้งสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรลูกค้าผู้ไม่ได้สิทธิเข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,150,846 ราย และลูกค้าผู้ฝากเงินที่ไม่ได้รับสิทธิจากการได้รับดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มอีกร้อยละ 1 จากดอกเบี้ยเงินฝากปกติ เพื่อป้องกันการเกิดกลุ่มเรียกร้องต่อรัฐบาล และต้องใช้เวลาปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นมากในการร่วมกับเกษตรกรลูกค้าที่เข้าโครงการพักชำระหนี้ จำนวน 1,167,696 ราย จัดทำและวิเคราะห์กระแสเงินสดจากการวางแผนการผลิตเพื่อขยายระยะเวลาการกำหนดชำระหนี้ นอกจากการปฏิบัติงานตามโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ พนักงาน ธ.ก.ส. ยังได้ปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งเป็นงานเร่งด่วนไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ การดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 15,867 หมู่บ้าน มีผู้ได้รับสินเชื่อจำนวน 880,635 ราย ดำเนินโครงการรับซื้อสดเชื้คค่าบำรุงอ้อย (เชื้คเกี้ยว) ประจำปีการผลิต 2544/2545 ดำเนินการได้ 41,551 ราย เป็นเงิน 3,976.31 ล้านบาท และประจำปีการผลิต 2545/2546 ดำเนินได้ 5,061 ราย เป็นเงิน 320.52 ล้านบาท รวมทั้งดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต 2544/2545 ด้วย

จากภาระงานที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ขณะที่ต้องดำเนินการแต่ละโครงการให้สำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด พนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนต้องทุ่มเททำงานอย่างมาก เพื่อให้งานเสร็จตามกำหนด โดยพนักงานได้ใช้เวลาในการปฏิบัติงานในวันทำงานปกติเพิ่มขึ้นวันละ 4-5 ชั่วโมง และปฏิบัติงานในวันหยุดราชการด้วย

5. แผนการดำเนินงานในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพของเกษตรกรตามที่รัฐบาลมุ่งหวัง ธนาคารร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะติดตามการฟื้นฟูการประกอบอาชีพของเกษตรกร โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ 5 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- 1) การวัดรายได้ของเกษตรกรลูกค้า โดยวัดจากรายได้สุทธิจากการประกอบอาชีพในรอบปี
- 2) การวัดจำนวนเงินออมที่เพิ่มขึ้นในรอบปี
- 3) การวัดศักยภาพในการชำระหนี้ในอนาคตของเกษตรกรลูกค้า โดยวัดจากปริมาณรายได้สุทธิและจำนวนเงินออมเปรียบเทียบกับจำนวนหนี้ในรอบปีของเกษตรกรตามโครงการ

- 4) การวัดอัตราส่วนระหว่างทรัพย์สินต่อหนี้สินในรอบปี
- 5) การวัดความสามารถในการชำระหนี้ โดยวัดจากการชำระหนี้ดอกเบี้ยและต้นเงินกู้เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาโครงการ

ดังนั้น การปฏิบัติงานของพนักงาน ข.ก.ส.ภายหลังจากได้รับเกษตรกรลูกค้าเข้าร่วมโครงการจนสิ้นสุดระยะเวลาโครงการ (วันที่ 31 มีนาคม 2547) จึงเป็นภาระหนัก เพราะต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานความเชื่อมโยงการช่วยเหลือการฟื้นฟูอาชีพระหว่างส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรลูกค้า การจัดทำกรอบรวมเกษตรกรลูกค้าในโครงการฟื้นฟูอาชีพและพัฒนาอาชีพแบบเข้มข้น และต้องทำการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการฟื้นฟูอาชีพ การให้คำแนะนำเกษตรกรลูกค้าเกี่ยวกับการจดบันทึกผลการฟื้นฟูอาชีพในสมุดบันทึกโครงการพักชำระหนี้ (สมุดบันทึกประจำฟาร์ม) เป็นผลให้เกษตรกรลูกค้ามีความรู้ในการจัดทำบัญชีฟาร์มอย่างง่าย สามารถรู้สถานะทางการเงินเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการทำการผลิตต่อไปในอนาคต การจัดทำรายงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคเสนอเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว การติดตามตรวจสอบเกษตรกรทุกรายไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถฟื้นฟูอาชีพให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดค่าใช้จ่ายและปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรลูกค้าทำการออมเงิน เพื่อให้การพักชำระหนี้ประสบความสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาล

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้า ในระหว่างพักชำระหนี้

1. ความเป็นมา

รัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย เพื่อแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรรายย่อย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรให้มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ธนาคารจึงได้กำหนดให้มีการวางระบบฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในโครงการพักชำระหนี้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้การพักชำระหนี้เป็นเพียงการยืดเวลาออกไป แต่ควรเป็นการสร้างโอกาสให้ลูกหนี้มีการฟื้นฟูตนเองอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นผลทำให้เกษตรกรผู้ขอพักการชำระหนี้กลับมาเป็นลูกค้าที่ธนาคารสามารถให้สินเชื่อได้ (Bankable) สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งนี้ จะมีการพัฒนาจิตสำนึกการพึ่งตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตและการบริหารจัดการทางการเงินไปด้วย ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อลูกค้าและองค์กรในระยะยาว ธนาคารจึงได้ดำเนิน โครงการเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว โดยจัดโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าในระหว่างพักชำระหนี้แบบเข้มข้น เพื่อเสริมนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลด้านการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี ด้วยวิธีการที่มุ่งหวังจะให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีขีดความสามารถ (Competency) ที่จะฟื้นฟูอาชีพของตนเองจนมีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ได้ในปีที่ 4 หลังการพักชำระหนี้ และเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านสินเชื่อ (Credit Risk) ที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กร หากลูกค้าชำระหนี้ไม่ได้เมื่อครบกำหนด 3 ปี

2. การดำเนินงานในโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าในระหว่างพักชำระหนี้

ธนาคารโดยผู้บริหารระดับสูง ตลอดจนพนักงานผู้ปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและสาขาทุกคน ได้ร่วมมือและอุทิศตนเพื่อปฏิบัติการกิจที่จะฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพในการประกอบให้แก่เกษตรกร เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในระยะเวลาที่รวดเร็วอันจะส่งผลให้เกิดการออมและเกิดการประกอบอาชีพที่ยั่งยืนของเกษตรกร โดยธนาคารได้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การกิจของ ร.ก.ส. ในการสนับสนุนการดำเนินงานฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ โดย ร.ก.ส. ส่วนกลางจะเข้าเป็นกรรมการในคณะกรรมการกำกับดูแลและติดตามการดำเนินการตามนโยบายพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย สำหรับส่วนของสำนักงาน ร.ก.ส. จังหวัดทั่วประเทศได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ระดับจังหวัด นอกจากนี้การบริหารงานภายใน ร.ก.ส. ได้จัดตั้งคณะทำงานประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้า ประกอบด้วยคณะทำงานจากส่วนกลางและสาขา จำนวน 31 คน ซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ รวมทั้งประสานงานกับส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกธนาคาร เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพของเกษตรกรลูกค้าระหว่างการพักชำระหนี้ที่ธนาคารได้จัดทำขึ้นเป็นการช่วยเหลือเสริมโครงการหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นั่นคือพนักงาน ร.ก.ส. ทุกคน ทุกระดับได้รับทราบนโยบายที่จะฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรลูกค้าทั้งพักชำระหนี้และลดภาระหนี้

2. การดำเนินการพัฒนาเกษตรกรลูกค้าในสาขาทั่วประเทศโดยปกติ ร.ก.ส. จะมีส่วนงานที่รับผิดชอบทำหน้าที่พัฒนาลูกค้าอยู่แล้ว คือมีหน้าที่พัฒนาเกษตรกรลูกค้า ประมาณปีละ 5,000 - 6,000 คน และในปี 2544 ร.ก.ส. ได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อพัฒนาลูกค้าจำนวน 32,670 ราย รวมทั้งพักชำระหนี้และลดภาระหนี้โดยใช้งบประมาณ 49,000,000 บาท เงินจำนวนนี้ เป็นหลักสูตรฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าระหว่างการพักชำระหนี้แบบเข้มข้น 24,550 ราย โดยมีหลักสูตรการพัฒนาแยกเป็นโครงการย่อย 5 โครงการ ได้แก่

- 2.1 โครงการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาเกษตรกรผู้พักชำระหนี้ที่มีศักยภาพในการเป็นผู้นำในการพัฒนา เมื่อพัฒนาตนเองได้แล้วจึงร่วมมือกับเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ขยายการดำเนินงานสู่เกษตรกรที่ใกล้เคียงต่อไป ดังนั้นในการดำเนินการในปีแรก ร.ก.ส. จึงได้ร่วมมือกับเครือข่ายชาวบ้านภาคอีสาน 5 จังหวัด ได้แก่ อำนาจเจริญ บุรีรัมย์ ขอนแก่น นครราชสีมา สุรินทร์ เพื่อให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาแบบยั่งยืน และในปีต่อ ๆ ไป ร.ก.ส. จะได้แสวงหาความร่วมมือกับปราชญ์ที่มีแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถพัฒนาตนเองได้สู่แนวคิดดังกล่าวได้ต่อไป
- 2.2 โครงการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตเกษตรกร (สังขธรรมชีวิต) เป็นโครงการที่ ร.ก.ส. ได้ร่วมมือกับเครือข่ายกิจกรรมได้สารพินแห่งประเทศไทย ซึ่งมีเครือข่ายการพัฒนาทั้งประเทศถึง 19 ศูนย์ ร่วมมือในการพัฒนาด้านจิตใจเกษตรกรให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด ผลผลิตสิ่งของที่บริโภคในครัวเรือนควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านศีลธรรม การละอายมูข การช่วยเหลือระหว่างกัน

- 2.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคต่าง ๆ ประมาณ 10 ศูนย์
 ธ.ก.ส.ได้ร่วมมือกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีครูภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้าน เป็นที่
 ขอมรับของภาครัฐ และองค์กรต่าง ๆ ร่วมกันพัฒนาเกษตรกรผู้พักชำระหนี้ พัฒนา
 แนวคิดในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มีความยั่งยืน ควบคู่ไปกับการฝึกทักษะ
 การผลิต ด้านการเกษตรที่มีความเหมาะสมกับเกษตรกรในแต่ละพื้นที่
- 2.4 โครงการจัดเวทีการเรียนรู้การจัดการทุนและหนี้สิน ร่วมมือกับเครือข่ายภูมิปัญญาไทย
 ที่มีเครือข่ายการทำงานกับเกษตรกรในพื้นที่ 20 จังหวัดในภาคต่าง ๆ ร่วมกันกับ
 เกษตรกรในแต่ละพื้นที่ค้นหารูปแบบการจัดการทุนของเกษตรกร เพื่อนำไปสู่ทางออก
 ของการชำระหนี้ของเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ ผลลัพธ์ที่ได้จากการค้นหาทางออกดังกล่าว
 นี้ ธ.ก.ส.จะนำไปใช้ในการวางแผนสนับสนุนการดำเนินการตามแผนของเกษตรกรต่อไป
- 2.5 โครงการพัฒนาอาชีพนอกการเกษตร ธ.ก.ส.ได้ร่วมมือกับส่วนงานราชการที่มีแนวคิด
 และภารกิจในการพัฒนาชนบท เช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
 ร่วมมือกัน พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

3. การดำเนินการพัฒนาบุคลากรของธนาคาร ธนาคารได้เผยแพร่นโยบายฟื้นฟูและปรับกรอบ
 แนวคิดผ่านสื่อการอบรมทางไกลผ่านดาวเทียม จัดทำสื่อการเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ทั้งเป็นเอกสาร วิดีทัศน์ และ
 ส่งเสริมให้สาขาดำเนินการจัดอบรมเอง รวมงบประมาณเพื่อดำเนินการ 1,929,00 บาท เพื่อเผยแพร่ไปยังพนักงาน
 13,000 คน ให้รับทราบนโยบายการฟื้นฟู และฝ่ายพัฒนาบุคลากรได้จัดอบรมผู้บริหารทั้งสำนักงานใหญ่ และ
 สาขาเพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์ ในการเพิ่มบทบาทของธนาคารในการพัฒนาชนบทและอบรมพนักงานให้สามารถ
 ปรับบทบาทในการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดแก่เกษตรกรได้ด้วยหลักสูตร “การเพิ่มบทบาท ธ.ก.ส.
 ในการพัฒนาชนบท” และ หลักสูตร “วิทยาการกระบวนการเพื่อพัฒนาเกษตรกร” รวม 8 รุ่น (ณ 31 ธ.ค.44)
 ค่าใช้จ่ายจำนวน 1,413,903 บาท โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวนทั้งสิ้น 325 คน

การฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรลูกค้าที่เข้าโครงการจะมีความหลากหลาย และแตกต่างกัน
 ตามความต้องการ จึงกำหนดเป็นกลยุทธ์ตามกลุ่มเป้าหมายในเบื้องต้น ดังนี้

- (1) กลยุทธ์การดำเนินการปรับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเกษตรกรแก่พนักงาน
 ธ.ก.ส.ทั้งผู้บริหารและปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- (2) กลยุทธ์การฟื้นฟูจิตใจ การบริหารจัดการ และทักษะในการประกอบอาชีพของเกษตรกร
 ลูกค้า จำแนกตามความต้องการ และศักยภาพของเกษตรกรลูกค้าที่พักชำระหนี้ ซึ่งอาจเป็นรายคน และรายกลุ่ม

(3) กลยุทธ์การสร้างพันธมิตรในการฟื้นฟูเกษตรกรกับหน่วยงานและกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนราชการ องค์กรเอกชน กลุ่มชุมชน กลุ่มผู้นำเกษตรกร หัวหน้ากลุ่มลูกค้า และปราชญ์ชาวบ้าน

3. เป้าหมายและผลการดำเนินงาน

3.1 เป้าหมายในโครงการ

โครงการ	ปี 2544 (ราย)	ปี 2545 (ราย)	ปี 2546 (ราย)	รวม
1. ฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,155,360	1,155,360	1,155,360	-
2. ฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรระหว่างพักชำระหนี้ แบบเข้มข้นของ ธ.ก.ส.	31,250	142,350	237,350	410,950
2.1 โครงการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่การพึ่งตนเอง	200	600	600	1,400
2.2 โครงการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตเกษตรกร "สังขธรรมชีวิต"	10,000	30,000	25,000	65,000
2.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	800	8,000	8,000	16,800
2.4 โครงการจัดเวทีการเรียนรู้และจัดการทุนและหนี้สิน	20,000	100,000	200,000	320,000
2.5 โครงการพัฒนาอาชีพนอกภาคเกษตรกร	250	3,750	3,750	7,750

3.2 ผลการดำเนินงาน ปี 2544 (ถึง 31 ธันวาคม 2544)

โครงการ	จำนวนเกษตรกร (ราย)
1. ฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	100,048
2. ฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรระหว่างพักชำระหนี้แบบเข้มข้นของ ธ.ก.ส.	
2.1 โครงการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่การพึ่งตนเอง	145
2.2 โครงการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตเกษตรกร "สังขธรรมชีวิต"	3,447
2.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	977
2.4 โครงการจัดเวทีการเรียนรู้และจัดการทุนและหนี้สิน	19,935
2.5 โครงการพัฒนาอาชีพนอกภาคเกษตรกร	171
รวม	124,723

เนื่องจากปีงบประมาณของ ธ.ก.ส. สิ้นสุดในวันที่ 31 มีนาคม 2545 คาดว่าจะดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย

4. ผลกระทบของโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรฯ

- 4.1 ด้านเกษตรกร เกษตรกรได้พัฒนาขีดความสามารถที่จะฟื้นฟูอาชีพของตน รู้จักการพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่ายและสามารถเก็บออมเงินเพื่อนำมาชำระหนี้เงินกู้ได้ในปีที่ 4 ของโครงการ
- 4.2 ด้านธนาคาร ในการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพฯ ในปี 2544 ธนาคารได้จัดสรรงบประมาณเฉพาะในการพัฒนาเกษตรกร เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 49,000,000 บาท โดยจะขอเบิกงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลได้จำนวน 11,488,449 บาท นอกจากนี้กลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรทั้งหมด ก็คือ ความทุ่มเทและความเสียสละ ของพนักงานทั้ง 13,000 คน ที่ต้องให้คำปรึกษาหารือ เป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ ให้คำแนะนำและดูแลความต้องการในการพัฒนาของเกษตรกรให้บรรลุเป้าหมายของการฝึกอบรม

5. แผนการดำเนินงานในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพฯ เป็นไปอย่างทั่วถึงครอบคลุมจำนวนเกษตรกรให้ได้มากที่สุดเท่าที่ศักยภาพของธนาคารจะดำเนินการได้ ธนาคารได้กำหนดแผนการพัฒนาลูกการให้แก่พนักงานทั้งหมดในปี 2545 โดยมีหลักสูตรที่จะดำเนินการใน 2 กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีโครงการที่ดำเนินการดังนี้

1. โครงการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ของผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจของนโยบายการเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบทในทิศทางเดียวกัน และให้การสนับสนุนและกำกับกับการปฏิบัติการของพนักงานในสังกัดอย่างใกล้ชิด โดยจัดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเสวนา การสัมมนา และการระดมสมองเพื่อสร้างแนวทางและทิศทางด้านปฏิบัติการ การฝึกอบรมทางไกลผ่านดาวเทียม

2. โครงการ “ปรับกรอบความคิด” (Paradigm) ของพนักงานให้มุ่งไปที่การพัฒนาเกษตรกรลูกค้าเพื่อเป็นหุ้นส่วนซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง และให้ร่วมกันระดมสมองเพื่อวางแผนการปฏิบัติการร่วมกัน โดยมุ่งการบรรลุผลในภาพรวมขององค์กรที่จะช่วยกันยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูลูกค้าที่เข้าโครงการพักชำระหนี้ 3 ปี ของรัฐบาล จะต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือของพนักงานทุกระดับ รวมทั้งจะต้องร่วมมือจากทุก ๆ ส่วนในองค์กร (ร.ก.ส.) ซึ่งรวมถึงสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ ร.ก.ส.ด้วยเพื่อผนึกกำลังกันไปในทิศทางเดียวกันในการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรเป็นรายคน (Intensive Farm Plan) โดยมุ่งมั่นที่จะปรับวิกฤตเป็น โอกาสที่จะทำให้งานนี้บรรลุไปได้ตามเป้าหมาย

นอกจากนี้ยังมีแผนขยายการอบรมเกษตรกรลูกค้าในโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพแบบเข้มข้น ไม่น้อยกว่า 140,000 ราย ในปี 2545 งบประมาณกำหนดไว้เพิ่มเติมจากปี 2544 ประมาณ 120% ซึ่งสามารถขอ สสนับสนุนจากรัฐบาลได้เพียง 30,000,000 บาท และธนาคารยังร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมี โครงการหลักเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและใช้ศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลเป็นเวที นัดพบเพื่อสำรวจความต้องการของเกษตรกรที่พักชำระหนี้เข้ารับ ฝึกอบรมและสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต ตามที่รัฐบาลมอบหมายอีกไม่น้อยกว่า 800,000 รายด้วย

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

30/43

1. ความเป็นมา

ตามที่รัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน 9 ประการ ซึ่งในนโยบายเร่งด่วนจะมีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแต่ละแห่ง 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนพัฒนาอาชีพ เสริมรายได้ ลดรายจ่าย หรือบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน โดยรัฐบาลอุดหนุนเงินงบประมาณให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านละ 1 ล้านบาททั่วประเทศ ซึ่งมี 70,000 กว่าแห่ง

รัฐบาลได้มอบหมายภารกิจสำคัญนี้ให้ธนาคารออมสินเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานต่อมาคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุวิทย์ คุณกิตติ) เป็นประธานกรรมการฯ เห็นว่าสาขาของธนาคารออมสินส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมือง ทำให้หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองไม่สะดวกในการเดินทางไปรับบริการ จึงให้ ธ.ก.ส. ดูแลหมู่บ้านต่างๆ ในเขตดำเนินงานทางไกล และไม่มีสาขาของธนาคารออมสิน ซึ่งมีจำนวน 15,866 หมู่บ้าน ใน 257 อำเภอ 70 จังหวัด เพื่อทำหน้าที่กระจายเงินที่รัฐบาลอุดหนุนให้ถึงมือสมาชิกผ่านกองทุนหมู่บ้าน โดยอาศัยที่ ธ.ก.ส. มีเครือข่ายสาขากระจายทั่วทุกอำเภอกว่า 600 สาขา จึงเป็นกลไกสำคัญที่รัฐบาลจะใช้สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาชนบทต่อไป

2. การดำเนินงานในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 การดำเนินงานในสำนักงานใหญ่

1. ประสานการจัดทำระบบงานกองทุนหมู่บ้าน
2. จัดทำวิธีปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - การรับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและประเมินกองทุนเบื้องต้น
 - การเปิดบัญชีเงินฝากกองทุนหมู่บ้าน
 - การรับโอนเงิน 1 ล้านบาทของกองทุนหมู่บ้าน
 - การเปิดบัญชีเงินฝากของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
 - การจ่ายเงินกู้ให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

- การรับเงินชำระหนี้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- การรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
- 3. จัดทำระบบคอมพิวเตอร์
 - 3.1 การบันทึกข้อมูลการรับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.2 การประมวลผลการรับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.3 การจัดทำรายงาน
 - รายงานทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.3)
 - รายงานสรุปผลการประเมินความพร้อมการจำแนกประเภทกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.6)
 - รายงานสรุป กทบ.3 และ กทบ.6
 - 3.4 ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์
- 4. ประชุมซักซ้อมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
- 5. ประสานแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของสาขา
 - ปัญหารายชื่อหมู่บ้านคลาดเคลื่อน
 - ปัญหาหมู่บ้านที่ไม่มีรหัสหมู่บ้าน
 - ปัญหาจากระบบคอมพิวเตอร์
 - ปัญหาการบันทึกข้อมูลรับขึ้นทะเบียนผิดพลาด
- 6. ซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
- 7. ดำเนินการโอนเงินให้สาขาเพื่อโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน
- 8. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
- 9. ตรวจสอบและรวบรวมใบรับเงินกู้ (กทบ.7) ส่งสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 10. รายงานผลการดำเนินงานเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 การดำเนินงานในพื้นที่ (สาขา)

1. รับขึ้นทะเบียนกองทุน โดยพิจารณาแบบขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อม (กทบ.2) แล้วรับขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.3 พร้อมบันทึกข้อมูลผ่านระบบ Intranet ของธนาคาร จำนวน 15,866 กองทุน
2. ประเมินความพร้อมเบื้องต้นของกองทุนหมู่บ้านที่รับขึ้นทะเบียนแล้ว โดยประเมินจากแบบ กทบ.2 เฉพาะข้อ 4 ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ข้อ 6 การปฏิบัติตามระเบียบของสมาชิก และข้อ 7 การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน จำนวน 15,866 กองทุน

3. รวบรวมแบบ กทบ.2 และ กทบ.5 เสนอคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานระดับอำเภอ เพื่อพิจารณา พร้อมรับรายงานสรุปผลการประเมินความพร้อมจำแนกประเภท กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.6) จำนวน 15,866 กองทุน
4. บันทึกข้อมูลตามแบบ กทบ.6 ผ่านระบบ Intranet ของธนาคาร จำนวน 15,866 กองทุน
5. พนักงาน สนจ. เรียบเรียงงาน กทบ.6 ที่สาขาบันทึกผ่านระบบ Intranet ของธนาคาร นำเสนอผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด เพื่อนำเสนอคณะกรรมการสนับสนุนฯ ระดับจังหวัด ประเมินความพร้อมต่อไป
6. พนักงาน สนจ. บันทึกผลการพิจารณาของคณะกรรมการสนับสนุนฯ ระดับจังหวัด ผ่านระบบ Intranet ของธนาคาร
7. เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุนจำนวน 2 บัญชี
 - 7.1 บัญชีเงินฝากเพื่อรับเงินโอน 1 ล้านบาท จากรัฐบาล จำนวน 15,866 บัญชี
 - 7.2 บัญชีเงินฝากเพื่อรับฝากเงินทุนและเงินอื่น ๆ ของกองทุน จำนวน 15,866 บัญชี
8. โอนเงิน 1 ล้านบาท เข้าบัญชีกองทุน จำนวน 15,866 บัญชี
9. จัดทำใบรับเงิน (กทบ.7) ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน 15,866 ฉบับ
10. เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ให้กับสมาชิกกองทุน จำนวน 1,586,600 บัญชี
11. จ่ายเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จากคณะกรรมการกองทุน โดยการโอนผ่านเข้าบัญชีสมาชิกกองทุน จำนวน 1,586,600 รายการ ในระยะแรก และระยะต่อไป
12. จัดเก็บสำเนาเอกสารการกู้เงินของสมาชิกกองทุนจำนวน 1,586,600 สัญญา
13. รับชำระหนี้จากสมาชิกแทนคณะกรรมการกองทุน จำนวน 9,500,000 รายการ (ทุกเดือน)
14. จัดเก็บเอกสารการรับชำระหนี้ จำนวน 9,500,000 ฉบับ
15. ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก ติดตาม แนะนำ และให้คำปรึกษากับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนร่วมเป็นวิทยากรให้กับกองทุน
16. รายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านด้านการจ่ายเงินกู้และรับชำระหนี้สมาชิกกองทุน
17. เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด/อำเภอ
18. ร่วมเป็นทีมงานเครือข่ายภาครัฐ ในการสร้างความเข้มแข็งให้กองทุนหมู่บ้าน

3. ผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป้าหมายการดำเนินงาน ณ เดือนพฤศจิกายน 2544 จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 71,364 หมู่บ้าน ธ.ก.ส. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในพื้นที่ 257 อำเภอ ใน 70 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีหมู่บ้านเป้าหมายรวม 15,866 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 22 ของหมู่บ้านทั้งหมด จำแนกเป็นรายภาคได้ดังนี้

ภาค	อำเภอที่ ร.ก.ส. รับผิดชอบ (อำเภอ)	หมู่บ้านที่ ร.ก.ส. รับผิดชอบ (หมู่บ้าน)
เหนือ	61	3,366
ตะวันออกเฉียงเหนือ	35	8,421
กลางและตะวันออก	112	1,896
ใต้และตะวันตก	49	2,183
รวม	257	15,866

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงเดือนธันวาคมเป็นดังนี้

3.1 การรับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน มีหมู่บ้านขอขึ้นทะเบียน ณ ร.ก.ส. สาขาต่างๆ แล้ว จำนวน 15,558 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 98.06 ของเป้าหมาย (ข้อมูล ณ 17 ธันวาคม 2544)

3.2 การโอนเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ร.ก.ส. ได้โอนเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้พิจารณาอนุมัติจัดสรรเงินทุนจำนวน 14,675 กองทุน รวมเป็นเงิน 14,675 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.48 ของเป้าหมาย (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2544) โดยโอนเงินให้กับกองทุนหมู่บ้านเป็น 5 งวด ดังนี้

- งวดที่ 1 ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2544 จำนวน 2,607 กองทุน เป็นเงิน 2,607 ล้านบาท
- งวดที่ 2 ในวันที่ 30 สิงหาคม 2544 จำนวน 4,887 กองทุน เป็นเงิน 4,887 ล้านบาท
- งวดที่ 3 ในวันที่ 20 กันยายน 2544 จำนวน 3,364 กองทุน เป็นเงิน 3,364 ล้านบาท
- งวดที่ 4 ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 จำนวน 1,698 กองทุน เป็นเงิน 1,698 ล้านบาท
- งวดที่ 5 ในวันที่ 24 ธันวาคม 2544 จำนวน 2,119 กองทุน เป็นเงิน 2,119 ล้านบาท

3.3 การโอนเงินกองทุนหมู่บ้านเข้าบัญชีเงินฝากสมาชิกกองทุนผู้กู้จำนวน 880,635 ราย เป็นเงินจำนวน 9,317 ล้านบาท (ข้อมูล ณ 15 ธันวาคม 2544)

4. ผลกระทบจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.1 ด้านรายได้ รัฐบาลจะจัดสรรเงินชดเชยค่าใช้จ่ายให้ ร.ก.ส. ร้อยละ 1.75 ต่อปี ของเงินที่จัดสรรให้กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นเงินชดเชยปีละ 225 ล้านบาท (ขณะนี้ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะจัดสรรให้ ร.ก.ส. อย่างไร)

4.2 ด้านรายจ่าย ธนาคารเพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานเป็นเงินประมาณ 85.91 ล้านบาท ดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายบุคลากร	เป็นเงิน	37,276,000 บาท
(2) ค่าใช้จ่ายในการอบรมพนักงาน	เป็นเงิน	1,100,000 บาท
(3) ค่าเอกสารแบบพิมพ์	เป็นเงิน	10,400,000 บาท
(4) ค่าประชาสัมพันธ์	เป็นเงิน	2,810,000 บาท
(5) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าเช่าที่พัก	เป็นเงิน	6,945,000 บาท
(6) เอกสารคู่มือ การบริหารจัดการ	เป็นเงิน	26,000,000 บาท
(7) ค่าครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	เป็นเงิน	1,379,000 บาท
รวม		<u>85,910,000 บาท</u>

4.3 การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว ในส่วนที่ ธ.ก.ส. ได้รับมอบหมาย เป็นการดำเนินงานในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล การเดินทางยากลำบาก ต้องใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ ในการเดินทาง ซึ่งเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุ และบางครั้งต้องจอดยานพาหนะแล้วเดินเข้าไปที่หมู่บ้าน แต่พนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนก็ปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่รัฐบาล กำหนด โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย

4.4 การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เป็นงานเร่งด่วนที่ ธ.ก.ส. ต้องดำเนินการในเวลาจำกัด ขณะที่ ธ.ก.ส. มีการกิจที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว สาขาต้องแก้ไขปัญหาคณะเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นเพื่อให้บริการ ลูกค้าของสาขาที่เพิ่มขึ้น (ตามเอกสารแนบ 1) รวมทั้งงานประจำวันซึ่งเพิ่มขึ้นมากหลายเท่าตัว ตั้งแต่รับเงินโอน จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน จากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน โอนจ่ายเงินกู้ให้สมาชิกกองทุน และรับชำระหนี้จากสมาชิกโอนเข้าบัญชีให้กองทุนหมู่บ้าน ต้องบันทึก รายการทั้งสิ้น 3 รายการ/หมู่บ้าน/สมาชิก รวมเป็นรายการทั้งสิ้น 11,102,466 รายการ ยกตัวอย่าง สาขาตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี มีลูกค้านานการจำนวน 11,054 ราย มีหมู่บ้านที่ต้องรับผิดชอบจำนวน 426 หมู่บ้าน รวมสมาชิก กองทุนหมู่บ้านจำนวน 42,600 คน ทำให้ปริมาณงานเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัว เกิดรายการรวม 300,000 กว่ารายการ ในขณะที่อัตรากำลังพนักงานเท่าเดิม แต่เพื่อให้ทำงานเร่งด่วนในเวลาจำกัดให้บรรลุเจตนารมณ์ของรัฐบาล พนักงานสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด และสาขา ต้องปฏิบัติงานล่วงเวลาทั้งในวันทำการและวันหยุดราชการ ซึ่งธนาคารได้บริหารอัตราค่าจ้างให้เพียงพอกับปริมาณธุรกิจที่เพิ่มขึ้นของแต่ละสาขา แต่ก็ยังไม่เพียงพอ จนบางพื้นที่ต้องขอจ้างลูกจ้างช่วยปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้าน

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเป็นการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการจ่ายเงินกู้และรับ ชำระหนี้จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การรายงานข้อมูลผลการดำเนินงาน การประชุมซักซ้อมความเข้าใจการ ดำเนินงาน ตลอดจนร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน ทำให้พนักงานธนาคารเกิดความ เหน็ดเหนื่อยและเครียดกับการทำงานให้บรรลุผลดีที่สุด

4.5 เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน ธ.ก.ส. จึง อุทิศเวลาในการให้คำปรึกษาแก่กองทุนหมู่บ้าน (เมื่อกองทุนร้องขอเนื่องจากรัฐบาลไม่ให้ส่วนงาน ภายนอกชี้้นำการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน) รวมทั้งเข้าร่วมเป็นวิทยากรในฐานะคณะกรรมการ

สนับสนุนระดับจังหวัดและระดับอำเภอ และร่วมเป็นทีมงานเครือข่ายภาครัฐ ในการสร้างความเข้มแข็งให้กองทุนหมู่บ้าน โดยต้องปฏิบัติงานดังกล่าวในเวลาทำการ และต้องสะสมงานประจำของตนเอง นอกเวลาทำการ ซึ่งก็สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. แผนการดำเนินงานในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ในการกระจายการพัฒนาไปสู่ชนบท เสริมรายได้ ลดรายจ่าย หรือบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน ร.ก.ส. จึงมีนโยบาย ในการสนับสนุนความเข้มแข็งกองทุนหมู่บ้าน โดยกำหนดเป็นแผนงานประจำปี 2545 รวม 4 แผนงาน คือ 1) แผนการสัมมนาพนักงานผู้ดูแลกิจกรรม/โครงการสนับสนุนความเข้มแข็งกองทุนหมู่บ้าน 2) แผนการเข้าไปสนับสนุนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน 3) แผนการผลิตสื่อเสริมความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ 4) แผนการสนับสนุนเงินทุนแก่กองทุนหมู่บ้านที่มีศักยภาพและขีดความสามารถในการดำเนินงานสินเชื่อ รายละเอียดของแผนงานปรากฏตามเอกสารแนบ 2

จากแผนงานดังกล่าว ธนาคารมุ่งหวังให้กองทุนหมู่บ้านเป็นธนาคารหมู่บ้าน (Village Bank) ที่มีศักยภาพ สามารถดำเนินการให้สินเชื่อ ระดมเงินออมรายย่อยได้ด้วยตนเอง และเป็นตัวกลางในการทำงาน วิสาหกิจชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

โครงการรับจํานําผลิตผลทางการเกษตร

1. ความเป็นมา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ผลิตผลทางการเกษตรที่เกษตรกรเพาะปลูกจะออกสู่ตลาดพร้อมกันตามฤดูกาลซึ่งมีปริมาณมาก ทำให้ราคาผลิตผล การเกษตรในแต่ละช่วงเวลาตกต่ำ เป็นเหตุให้เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศประสบความเดือดร้อน ซึ่งในบางครั้ง เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อน มีการรวมตัวกันชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ โดยการแทรกแซงราคา หรือพยุงราคาสินค้าไม่ให้ตกต่ำ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรขึ้น

โครงการรับจํานําผลิตผลทางการเกษตรเป็นอีกโครงการหนึ่งที่รัฐบาลได้ดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร โดยมีการประกันราคาผลิตผลการเกษตรในช่วงเวลาที่มีผลิตผลทางการเกษตร ออกสู่ท้องตลาดเป็นจำนวนมาก ซึ่งรัฐบาลให้หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการค้าภายใน (คณ.) ธนาคารเพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) องค์การคลังสินค้า (อคส.) และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) โดย เกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการจะต้องนำผลิตผลการเกษตรของตนเองที่ผลิตได้ไปเก็บไว้ในยุ้งฉางของตนเอง หรือคลังสินค้าที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งรัฐบาลมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ในช่วงที่ยังไม่อาจขายผลิตผล การเกษตรในราคาที่เหมาะสมได้
2. เพื่อเป็นการยกระดับราคาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรตามนโยบายของรัฐบาล
3. เพื่อเป็นการชะลอไม่ให้ผลิตผลการเกษตรออกสู่ตลาดในเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก
4. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจะได้วางแผนในการระบายผลิตผลการเกษตรออกสู่ตลาดต่างประเทศ โดยไม่ให้กระทบกับราคาผลิตผลภายในประเทศ

2. การดำเนินงานในโครงการรับจํานําผลิตผลทางการเกษตร

ธ.ก.ส. โดยประธานคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้บริหารระดับสูง ตลอดจนพนักงานผู้ปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและสาขาทุกคนได้ร่วมมือและอุทิศตนให้กับ การปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ในบางพื้นที่ที่มีโครงการรับจํานําผลิตผลทางการเกษตรอยู่ระหว่าง ดำเนินการพร้อมกันหลายโครงการ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 1) และเกษตรกรสนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวนมาก พนักงานต้องปฏิบัติงานทั้งกลางวันและกลางคืน เพื่อให้ทันนโยบายของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลตาม วัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าอันจะส่งผลต่อ เศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

ร.ก.ส. ได้ดำเนินโครงการรับจำนำผลิตผลทางการเกษตรตามนโยบายรัฐบาล สำหรับพืชหลัก 5 ชนิด คือ ข้าว ข้าวโพด กาแฟ มันสำปะหลัง และลำไย ซึ่งโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการในปีบัญชี 2544 มีทั้งสิ้น 13 โครงการ สำหรับวิธีการและขั้นตอนการรับจำนำผลิตผลทางการเกษตร และรายละเอียดโครงการมีดังนี้

2.1 วิธีการและขั้นตอนการรับจำนำ การรับจำนำผลิตผลทางการเกษตรสามารถทำได้ 2 วิธี คือ การรับจำนำ ณ ตู้ฉางของเกษตรกร ซึ่งจะใช้กับการรับจำนำข้าวเปลือกและข้าวโพด เท่านั้น อีกวิธีหนึ่งคือการรับจำนำประทวนสินค้าของ อคส. หรือ อ.ค.ก. โดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) การรับจำนำ ณ ตู้ฉางของเกษตรกร

- เกษตรกรแสดงความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการรับจำนำที่ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันในพื้นที่

- ร.ก.ส. รวบรวมแบบตรวจสอบปริมาณและจัดประชุม จัดทำสัญญาในรายที่ยังไม่ได้เป็นลูกค้า สอบสวนรับขึ้นทะเบียนถึงบ้านเกษตรกร และกำหนดให้เกษตรกรรูดอย่างข้าวเปลือกของตนเองเพื่อตรวจสอบคุณภาพ

- นักเกษตรกรรับเงินกู้

(2) การรับจำนำประทวนสินค้า

- เกษตรกรแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ โดยติดต่อที่ ร.ก.ส.

- ร.ก.ส. ตรวจสอบการเป็นลูกค้า รายที่เป็นลูกค้าธนาคารอยู่แล้ว จะรับรองการเป็นลูกค้า สำหรับรายที่ยังไม่ได้เป็นลูกค้า จะทำการสอบสวนรับขึ้นทะเบียนที่บ้านเกษตรกร (เฉพาะโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี 2544/2545 จะรับขึ้นทะเบียนที่หน่วยอำเภอ)

- เกษตรกรนำแบบรับรองการเป็นลูกค้าจาก ร.ก.ส. ไปติดต่อ คลังสินค้าของ อคส. หรือ อ.ค.ก. เพื่อนัดหมายนำผลิตผลทางการเกษตรไปฝาก โดยคลังสินค้าจะตรวจสอบคุณภาพ ชั่งน้ำหนัก ออกใบประทวนสินค้า และใบรับของคลังสินค้าให้เกษตรกร

- เกษตรกรนำใบประทวนสินค้า และใบรับของคลังสินค้ามาติดต่อ ร.ก.ส.

- ร.ก.ส. จัดทำสัญญากู้และนำเงินกู้

3. ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานโครงการรับจำนำผลิตผลการเกษตรทั้ง 9 โครงการ ตั้งแต่เมษายน 2544 - มกราคม 2545 มีดังนี้

ลำดับ	โครงการ	การรับจำนำ		
		ราย	ต้น	ล้านบาท
1	โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี 44/45	308,457	2,436,001	13,668.98
2	โครงการอื่น ๆ	95,834	1,313,340	7,440.96
	2.1 ข้าวโพด 43/44	588	10,984	42.24
	2.2 ข้าวเปลือก 43/44	24,430	313,275	1,841.51
	2.3 ข้าวสาร 43/44	32,862	287,636	2,521.85
	2.4 ข้าวเปลือกนาปรัง 44	30,732	509,923	2,280.79
	2.5 ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 43/44	285	11,063	28.91
	2.6 ข้าวเปลือกหอมมะลิ 44	1,042	6,547	38.48
	2.7 ข้าวโพด 44/45	5,881	173,873	686.14
	2.8 กาแฟ 44/45	14	39	1.04

4. ผลกระทบของโครงการในด้านการเงิน

4.1 ด้านเงินทุน ในการดำเนินโครงการรับจำนำผลิตผลทางการเกษตร รัฐบาลได้มอบหมายให้ ธ.ก.ส. จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในโครงการรับจำนำผลิตผลทางการเกษตร โดย ธ.ก.ส. ได้รับการชดเชยในอัตราเดียวกับ อัตราดอกเบี้ยที่ ธ.ก.ส. กู้กับลูกค้าชั้นดี (MLR) ของ ธ.ก.ส. (ปัจจุบันเท่ากับ ร้อยละ 8) โดยแต่ละโครงการ ธ.ก.ส. ต้องเตรียมเงินทุนเพื่อดำเนินการเป็นจำนวนมาก เช่น โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2544/2545 ใช้เงินทุน 53,000 ล้านบาท โครงการรับจำนำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2544/2545 ใช้เงินทุน 2,095 ล้านบาท และ โครงการรับจำนำเมล็ดกาแฟ ปี 2544/2545 ต้องใช้เงินทุนจำนวน 1,047 ล้านบาท เป็นต้น

4.2 ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ช.ก.ส. ได้จัดสรรงบประมาณของธนาคาร เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว ค่าประชาสัมพันธ์และเผยแพร่โครงการ และค่าใช้จ่ายในการติดตามและประเมินผลโครงการ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่ได้ขอรับเงินงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล

4.3 ด้านความเสี่ยงในการดำเนินงาน ในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก เมื่อสิ้นระยะเวลาโครงการตามที่ ช.ก.ส. กำหนดและเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้การจำนำผลผลิตการเกษตรได้ หนี้ดังกล่าวจะถูกโอนเป็นหนี้เงินกู้ปกติของธนาคาร ซึ่งอาจจะกลายเป็นหนี้ค้างชำระและหนี้สูญอันจะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของธนาคารในอนาคต

5. แผนการดำเนินงานในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการรับจำนำผลผลิตทางการเกษตรมีประสิทธิภาพสามารถให้บริการแก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ช.ก.ส. ได้มีการประชุมหารือร่วมกับส่วนงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมการค้าภายใน องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เป็นประจำทุกสัปดาห์ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานตลอดจนแก้ไขปัญหาการดำเนินงานร่วมกัน สำหรับส่วนงานภายในธนาคาร นอกจากการประชุมชี้แจงพนักงานผู้ปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินงานโครงการ ธนาคารยังมีโครงการพัฒนาบุคลากรของธนาคารให้มีความรู้ความสามารถในการให้สินเชื่อและการติดตามหนี้ นอกจากนี้ ช.ก.ส. มีแผนที่จะพัฒนารูปแบบการรับจำนำผลผลิตการเกษตรให้หลากหลาย โดยจะมีการรับจำนำที่ยุ่งยากรวมของเกษตรกร ตลอดจนจะนำขบวนการสหกรณ์เข้ามาร่วมในการรับจำนำผลผลิตการเกษตรจนถึงการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

โครงการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

1. ความเป็นมา

ตามที่รัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 โดยกำหนดนโยบายเร่งด่วน 9 ประการ ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศและมีเป้าหมายในการดำเนินนโยบายเพื่อลดความยากจน นำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน โดยใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐในการสร้างโอกาสใช้ทุนทางปัญญา ศักยภาพและสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งในนโยบายเร่งด่วนจะมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ตำบลบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน พร้อมทั้งจัดให้มีโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐให้ความช่วยเหลือด้านความรู้สหายใหม่และการบริหารจัดการ ซึ่งการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล รวมทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. การดำเนินงานในโครงการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นสถาบันการเงินในสังกัดกระทรวงการคลัง มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกร โดยสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันลำพังการประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทำให้เกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรส่วนหนึ่งต้องประกอบอาชีพนอกการเกษตรเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เช่น การประกอบอาชีพทอผ้า ทำเครื่องจักสาน ทำเครื่องปั้นดินเผา ทำผลิตภัณฑ์จากไม้และกะลามะพร้าว เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการประกอบอาชีพเหล่านี้ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคในด้านของคุณภาพผลิตภัณฑ์ ปัญหาการตลาด ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือ จากการที่พนักงาน ธ.ก.ส. ได้ทำงานคลุกคลีกับเกษตรกรในชนบท ทำให้ได้รับทราบและตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้มาโดยตลอด ดังนั้น การดำเนินโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของรัฐบาลจึงสอดคล้องกับภารกิจของ ธ.ก.ส. แม้ว่า ธ.ก.ส. มิได้เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ก็ตาม แต่การที่ ธ.ก.ส. มีเครือข่ายกระจายอยู่ทั่วประเทศกว่า 600 สาขา มีบทบาทในการสนับสนุนด้านเงินทุน และได้ทำงานสัมผัสกับเกษตรกรและวิถีชีวิตของคนในชนบทมาช้านาน ธ.ก.ส. จึงมีบทบาทในด้านการสนับสนุนและผลักดันให้โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์สำเร็จลุล่วงได้โดยเร็ว

ในโอกาสที่ ธ.ก.ส. ดำเนินการมาครบรอบ 35 ปี ประธานคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ผู้บริหารระดับสูง ตลอดจนพนักงาน ธ.ก.ส. ทุกระดับต่างเห็นพ้องกันว่า ธ.ก.ส. จำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการผลิตนอกการเกษตรของเกษตรกร เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงกำหนดให้จัดงาน "ผลิตภัณฑ์ตำบลไทย ความภูมิใจของแผ่นดิน" ในโอกาสครบรอบ 35 ปีของ ธ.ก.ส. ขึ้นระหว่างวันที่ 2 - 4 พฤศจิกายน 2544 ณ บริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของรัฐบาล
2. เพื่อให้เกษตรกรและผู้ผลิตในชุมชนได้รับความรู้และเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนในเมืองได้รู้จักสินค้าและผลิตภัณฑ์จากชุมชนและหันมาสนใจบริโภคและสนับสนุนสินค้าไทยที่เป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชน
4. เป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดและเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนของเกษตรกรและผู้ผลิตในท้องถิ่น

โดยธนาคารได้ดำเนินการดังนี้

1. ธนาคารได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดงานผลิตภัณฑ์ตำบลไทย ความภูมิใจของแผ่นดิน เนื่องในโอกาสครบรอบ 35 ปี ของธนาคาร เพื่อสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของรัฐบาล ประกอบด้วย คณะกรรมการ 16 คน เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2544 และได้ประชุมเพื่อดำเนินการจัดงาน 7 ครั้ง ได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการ 7 ชุด จำนวน 97 คน เพื่อดำเนินการและเตรียมการในการจัดงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์
2. ธนาคารได้ประสานงานกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อร่วมจัดงาน สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและได้ใช้สถานที่ในบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถานที่จัดงาน
3. สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด จำนวน 72 จังหวัด และสาขา จำนวนกว่า 600 สาขา ร่วมดำเนินการติดต่อประสานงานและคัดเลือกสินค้าและผู้ผลิตตาม โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากทั่วประเทศมาร่วมงานแสดงและจำหน่ายสินค้าภายในงาน โดยมีพนักงานสาขาทุกสาขาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและดูแลการจำหน่ายสินค้า พร้อมทั้งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายของผู้ร่วมงานทุกราย ในการคัดเลือกสินค้าและผลิตภัณฑ์มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้
 - 3.1 เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
 - 3.2 เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้และมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน
 - 3.3 เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตหรือจะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ต้องการเปิดตัว
 - 3.4 เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ดีเด่น ยอดเยี่ยมของจังหวัดหรือเป็นสินค้าที่ผ่านการรับรองหรือประกวดมาแล้ว

4. จัดสถานที่และตกแต่งสถานที่ให้มีบรรยากาศและเอกลักษณ์ประจำภาคแต่ละภาค โดยให้ผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาแสดงและจำหน่ายสินค้าได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นสำหรับผู้ผลิตรายย่อยที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ธ.ก.ส. ก็จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น เช่น ค่าขนส่ง ค่าที่พัก เป็นต้น
5. จัดทำระบบข้อมูลของสินค้าและผู้จำหน่ายที่ได้รับคัดเลือกให้มาร่วมงาน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้การสนับสนุน ส่งเสริมต่อไป
6. มอบเกียรติบัตรแก่ผู้จำหน่ายที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้แสดงและจำหน่ายสินค้าภายในงาน
7. การสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ “ทิศทางของผลิตภัณฑ์ตำบลไทย” เพื่อให้ผู้ผลิตและประชาชนผู้สนใจได้รับความรู้และมีความเข้าใจในทิศทางของผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตจากชุมชน
8. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

3. ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

แม้ว่าในรอบปีที่ผ่านมา ธ.ก.ส. จะมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติเพิ่มขึ้นมากมายเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล เช่น การปฏิบัติงานตามโครงการพัชราระหนี้และลดภาระหนี้แก่เกษตรกร 3 ปี โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยที่ ธ.ก.ส. ยังคงอัตราค่าจ้างของพนักงานไว้เท่าเดิม เพื่อมิให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจนเป็นภาระแก่ธนาคารและรัฐบาล อย่างไรก็ตามผู้บริหารและพนักงานยังคงตระหนักถึงภารกิจที่จะต้องปฏิบัติเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ผู้บริหารและพนักงาน ธ.ก.ส. จึงได้ร่วมมือกันจัดงาน “ผลิตภัณฑ์ตำบลไทย ความภูมิใจของแผ่นดิน” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยมี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ให้เกียรติเป็นประธานการเปิดงานในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 จากการที่ผู้บริหารและพนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนได้ทุ่มเทสรรพกำลังอย่างเต็มความสามารถทั้งกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาเป็นผลให้การจัดงาน “ผลิตภัณฑ์ตำบลไทย ความภูมิใจของแผ่นดิน” ประสบความสำเร็จอย่างน่าพึงพอใจ การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ทุกประการ และได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ทั้งจากผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และจากประชาชนทั่วไป ซึ่งมีผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

1. มีผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายมาร่วมงาน จำนวน 729 ราย จำแนกเป็นผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายในภาคเหนือ จำนวน 150 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 146 ราย ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 226 ราย ภาคใต้และภาคตะวันตก จำนวน 207 ราย นอกจากนี้ยังมีสินค้าจากโครงการหลวงและส่วนราชการเข้าร่วมจัดนิทรรศการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อีกเป็นจำนวนหนึ่งด้วย

2. มีประชาชนให้ความสนใจเข้าชมงานและซื้อสินค้า ประมาณวันละ 50,000 คน รวมทั้งสิ้น 150,000 คน มีประชาชนสนใจเข้าร่วมฟังการสัมมนา จำนวน 900 คน
3. เกษตรกรผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย สามารถจำหน่ายสินค้าได้เป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 50 ล้านบาท
4. เกษตรกรผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย สนใจขอรับคำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนา สินค้าและผลิตภัณฑ์ จำนวน 300 ราย
5. มีผู้สนใจสั่งซื้อสินค้าจากผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายเพิ่มเติมภายหลังจากการจัดงานอีกเป็นจำนวนมาก

4. แผนการดำเนินงานในอนาคต

1. ดำเนินการจัดงานให้เกษตรกรมาแสดงและจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เป็นประจำทุกปี
2. ร่วมจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อให้ชุมชนวางแผนการผลิตและแผนการตลาดที่เหมาะสม
3. สนับสนุนด้านเงินทุนแก่วิสาหกิจชุมชน
4. ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในการวิจัยและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน
5. ปรับโครงสร้างส่วนงานของธนาคารให้มีส่วนงานระดับฝ่ายที่รับผิดชอบดูแลด้านการตลาด สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน